

Un Shabat la Abidjan

10 zile in Coasta de Fildeș

De **Ivan Goldberger**

Am fost 10 zile în Coasta de Fildeș, la invitația unui bun prieten pe care l-am cunoscut acum 10 ani la Wikipedia. E pensionar, fiu al unor părinți ungarofoni din Slovacia, supraviețuitori ai Holocaustului, funcționar de bancă, în trecut, a fost în conducerea Wikipediei ebraice, și trăiește de 5 ani în Coasta de Fildeș, unde face diverse afaceri comerciale. Printre altele este și hazanul și shohetul uneia din comunitățile evreiești din Abidjan. A învățat tăierea rituală acum câțiva ani în Israel și vinde carne cașer.

Comunitatea pe care am cunoscut-o și la a cărei sinagogă am asistat la primirea sâmbetei și apoi la prânzul de Shabat e formată din africani locali, majoritatea intelectuali și bine situați, unul chiar deputat în parlament, farmaciști, avocați, foști ofițeri superiori, femei de afaceri, etc., care se pare că au ajuns la iudaism prin intermediul centrelor de studii ale Cabalei. Am fost emoționat să văd cum acești africani s-au rugat și au cântat *zmirot Shabat* ca niște evrei autentici, și încă cu ce talent muzical și temperament. Comunitatea, alături de încă una, care s-a desprins din ea, e recunoscută de guvern ca Centru de studii ale Kabalei. Mai există în oraș și Casa Habbad care găzduiește în primul rând evrei și israelieni get-beget, dar probabil și alți oaspeți, inclusiv locali.

La un papricaș la *Chez George Hollywood* în Yamoussoukro

Comunitatea unde activează amicul meu e condusă de un rabin vietnamez, născut în Coasta de Fildeș. Ea se află în cartierul Jardin d'Eden din unul din sectoarele Abidjanului. Și eu am locuit în acest cartier, în hoteluri foarte ieftine cu o stea sau

jumătate de stea, unde principalul lux al camerei era climatizorul. Instalațiile erau un pic precare, foarte fragile tehnic. Am schimbat trei astfel de hoteluri, care, se vede, că slujesc și ca hoteluri de rendez-vous (Doamne ferește...)

Am fost transportat de colo-colo cu jeepul amicului meu și am făcut cunoștință și m-am împrietenit cu tineri lucrători de încredere ai amicului meu - șoferul personal, mâna lui dreaptă, ajutorul de șofer, etc etc

Am făcut cunoștință cu băcani mauritani, în ale căror băcării produsele se servesc prin fereastră și clienții nu au în general acces înăuntru din motive de securitate anti-furt. Am mâncat pești sub diverse forme - ton, tilapia, și alte soiuri, în general în frigare sau prăjiți.

Ce a mai rămas din grădina zoologică din Abidjan. Un leu cu două soții.

Nu am putut să fac excursii grandioase ca de exemplu safari în parcurile naționale din cauza timpului scurt, dar am făcut o vizită la grădina zoologică care a fost reconstituită după ce a fost nimicită în războiul civil (animalele au ieșit și s-au pierdut prin oraș). Am mai făcut un drum în vechea capitală administrativă colonială Grand Bassam pe malul Golfului Guineei (Oceanul Atlantic, pe care îl cunoscusem oarecum în Portugalia, Insulele Canare și în Irlanda), apoi în capitala Yamoussoukro, unde am vizitat principalul și faimosul obiectiv - Bazilica gigantică lăsată omenirii de președintele Houphouët Boigny - Notre Dame de la Paix, impresionantă, construită de un arhitect libanez, cu vitraje frumoase și ascensoare care, din păcate, sunt defecte de mai multă vreme. Nu am avut chef să urc pe trepte până sus ca să văd de acolo panorama orașului. Yamoussoukro are străzi foarte largi și asfaltate, dar casele sunt în mare parte modeste. Am făcut cunoștință cu limbile și popoarele principale din Côte d'Ivoire - baoule, koulango, senoufo, dioule, senoufo, malinke, abron (ashanti) și franceză locală, etc, precum

și argoul Nushi în care se cântă numeroase cântece rap, pop, etc. Am constatat că cine a vorbit de dispariția națiunilor și a identităților naționale nu știe despre ce vorbește. Mi-a plăcut să văd cartiere numite Honoré de Balzac sau Jacques Prévert, etc.

La Bazilica Notre Dame de la Paix Yamoussoukro

Multă lume are malarie. Eu am luat cu scrupulozitate medicamentele contra malariei vreme de 17 zile. La televizor am văzut un canal francez și trei locale, din care unul transmite telenovele latino-americane și de la Nollywood (Nigeria), sincronizate în franceză.

Carnetul de vaccinuri l-am uitat acasă, și am avut noroc că asistentul medical care controlează carnetele la intrarea în țară înainte de controlul pașapoartelor a înțeles situația și nu m-a mai obligat să fac vaccinurile din nou, (anti hepatitic A și B) și antitetanic, antidifteric și antipertussis. De cel contra febrei galbene primisem scutire în Israel, dar și scutirea am uitat-o acasă.

Din Coasta de Fildeș am rămas cu amintiri frumoase, în ciuda contrastelor uriașe în calitatea vieții, impresionat de poporul de acolo, care se străduiește și el, cum și cât poate, să se adapteze la situație și chiar să avanseze. Un croitor local mi-a croit patru cămăși din materiale pe care le-am cumpărat în oraș, cu ajutorul amicilor.